

Recursul în casație existent în dreptul românesc nu este o cale de recurs de epuizat înainte de a sesiza Curtea cu un capăt de cerere referitor la administrarea probelor (întemeiat pe articolul 6 alin.1 și 3 d) din Convenție – dreptul la un proces echitabil)

În decizia sa de Cameră, pronunțată în cauza [Secară c. României](#) (cererea nr. 56658/22), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a declarat, în unanimitate, cererea inadmisibilă. Această decizie este definitivă.

Cauza a privit chestiunea echității unei procedurii penale, în urma căreia reclamanta a fost condamnată în apel pentru delapidare și spălare de bani. În fața Curții, reclamanta a criticat faptul că a fost condamnată de instanța de apel fără administrarea nemijlocită de probe, în special fără reaudierea martorilor, deși fusese achitată în primă instanță pe baza aceluiași probe.

Înainte de a introduce cererea în fața Curții, reclamanta a declarat recurs în casație împotriva deciziei definitive de condamnare pronunțată în apel. Printr-o decizie definitivă, Înalta Curte de Casație și Justiție („Înalta Curte”) a respins recursul în casație ca nefondat, după ce a reamintit că situația de fapt stabilită în apel și materialul probator nu puteau fi cenzurate față de motivul de casare invocat.

Curtea observă că remediul extraordinar în fața Înaltei Curți nu permitea obținerea unei reparații pentru încălcarea invocată de către reclamantă în prezenta cerere (întemeiată pe articolul 6 alin.1 și 3 d) din Convenție – dreptul la un proces echitabil) și nici nu ar fi condus la repararea oricărei alte încălcări ce ar fi putut fi invocată de către un reclamant în legătură cu modul de administrare al probelor de către instanțele ordinare. În consecință, în prezenta cauză, decizia internă definitivă este hotărârea pronunțată de către Curtea de Apel Cluj la data de 22 noiembrie 2021, care a fost comunicată reclamantei la data de 10 decembrie 2021. Fiind introdusă în fața Curții la data de 2 decembrie 2022, cererea este respinsă pentru nerespectarea termenului de șase luni (decizia definitivă fiind pronunțată înainte de data de 1 februarie 2022, data punerii în aplicare a Protocolului nr. 15, termenul aplicabil în prezenta cauză este de șase luni).

Un rezumat juridic al acestei cauze va fi disponibil în baza de date HUDOC a Curții ([link](#)).

Rezumat al situației de fapt

Reclamanta, Nela-Mirela Secară, este cetățean român și este născută în 1960. La data săvârșirii faptelor, ea avea calitatea de administrator a unor societăți comerciale.

În 2013, doamna Secară a fost trimisă în judecată în fața Tribunalului Bihor pentru săvârșirea infracțiunilor de evaziune fiscală, spălare de bani și delapidare.

Printr-o sentință penală din 9 iulie 2020, Tribunalul Bihor a achitat-o pe reclamantă pentru săvârșirea celor trei infracțiuni, considerând că probele examinate (martori audiați în cursul anchetei sau în fața instanței, un raport de expertiză și contracte comerciale) nu confirmă, dincolo de orice îndoială rezonabilă, comiterea acestora.

Ministerul Public a declarat apel împotriva sentinței penale din 9 iulie 2020 în vederea judecării de către Curtea de Apel Cluj („Curtea de Apel”). Această instanță a decis audierea anumitor martori ascultați anterior în cursul procedurii. Patru dintre acești martori au depus mărturie în fața Curții de

Apel. În cazul celorlalți, Curtea de Apel a considerat că prezența lor în instanță este imposibilă și a dat citire declarațiilor lor anterioare.

Printr-o decizie definitivă din 22 noiembrie 2021, după reexaminarea probelor (printre care declarațiile martorilor și un raport de expertiză), Curtea de Apel a condamnat-o pe reclamantă la o pedeapsă de trei ani de închisoare cu suspendare pentru delapidare și spălare de bani și a dispus încetarea procesului penal împotriva reclamantei pentru infracțiunea de evaziune fiscală.

Reclamanta a declarat recurs în casație împotriva deciziei definitive din 22 noiembrie 2021, invocând motivul de casare potrivit căruia inculpatul a fost condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală (articolul 438 alin. 1 punctul 7 din Codul de procedură penală (CPP) intrat în vigoare la data de 1 februarie 2014). Printr-o decizie definitivă din 15 iunie 2022, Înalta Curte a respins recursul în casație ca nefondat, după ce a reamintit că situația de fapt stabilită în apel și materialul probator nu puteau fi cenzurate față de motivul de casare invocat.

Capete de cerere, procedura și compunerea Curții

Cererea a fost depusă la Curtea Europeană a Drepturilor Omului la data de 2 decembrie 2022.

Invocând articolul 6 alin. 1 și 3 lit. d) (dreptul la un proces echitabil) din Convenție, reclamanta se plânge că a fost condamnată penal de instanța de apel fără administrarea nemijlocită de probe, în special fără reaudierea martorilor, deși fusese achitată în primă instanță pe baza aceluiași probe.

Decizia a fost adoptată de o Cameră formată din șapte judecători, compusă după cum urmează:

Lado **Chanturia** (Georgia), *presedinte*,
Jolien **Schukking** (Olanda),
Faris **Vehabović** (Bosnia și Herțegovina),
Ana Maria **Guerra Martins** (Portugalia),
Anne Louise **Bormann** (Danemarca),
Sebastian **Rădulețu** (România),
András **Jakab** (Austria),

și, de asemenea, Simeon **Petrovski**, *grefier adjunct de secție*.

Decizia Curții

Curtea observă că, potrivit dreptului românesc, atunci când desființează sentința primei instanțe și pronunță o nouă hotărâre, procedând la o reinterpretare a probelor, instanța de apel – ultimă cale de recurs ordinară – readministrează declarațiile de martori pe care prima instanță și-a întemeiat soluția de achitare (articolul 421 alin. 2 din CPP). Prin urmare, reclamanta se plânge în fața Curții de o nerespectare de către Curtea de Apel unei obligații procedurale impuse de către dreptul intern și de către articolul 6 alin. 1 din Convenție.

În aceste condiții, Curtea trebuie să examineze dacă recursul în casație, astfel cum este el definit în sistemul juridic român, reprezintă o cale de recurs eficace, susceptibilă să remedieze în mod direct situația criticată de către reclamantă.

În această privință, Curtea observă, mai întâi că, în dreptul penal român, de la intrarea în vigoare a noului CPP în 2014, recursul în casație este o cale extraordinară de atac, direct accesibilă părților în litigiu. Ulterior constată că acest recurs urmărește doar să corecteze situații vădite de nelegalitate. Într-adevăr, această cale de atac este strict limitată la cinci motive pentru care se poate face recurs în casație, definite clar în CPP și care se referă la erori privind competența după materie sau după calitatea persoanei sau privind grațierea, la aplicarea unei pedepse în alte limite decât cele prevăzute de lege, la încetarea în mod greșit a procesului penal sau la situația când inculpatul a fost

condamnat pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală (articolul 438 alin. 1 din CPP). Mai mult, Înalta Curte a precizat în jurisprudența sa întinderea controlului pe care îl poate realiza când este sesizată, precum în prezenta cauză, cu o cerere de recurs în casație întemeiată pe articolul 438 alin. 1 punctul 7 din CPP. Înalta Curte a confirmat în mod constant limitele competenței sale în ceea ce privește verificarea caracterului penal al faptelor sau al existenței elementelor obiective ale infracțiunii.

În opinia Curții, acest control realizat de către Înalta Curte este limitat și nu permite instanței decât să examineze dacă persoana în cauză a fost condamnată pentru o faptă care nu este prevăzută de legea penală, control care ar fi similar cu un alt drept garantat de Convenție decât cel invocat de reclamanta în prezenta cauză, și anume cel prevăzut la articolul 7 din Convenție (nicio pedeapsă fără lege).

Curtea constată astfel că niciunul dintre cazurile în care se poate face recurs în casație enumerate de articolul 438 alin. 1 din CPP, și în particular cel prevăzut de articolul 438 alin. 1 punctul 7 din CPP, nu acoperă capătul de cerere pe care reclamanta l-a formulat în fața Curții, capăt de cerere întemeiat pe articolul 6 alin.1 și 3 d) din Convenție. În plus, aceasta consideră că legea definește clar cazurile de recurs în casație și că acestea au fost explicate de către Înalta Curte. În consecință, reclamanta, care era asistată de un apărător ales, ar fi putut în mod rezonabil să cunoască, din momentul în care a introdus recursul în casație, că această procedură nu ar fi putut să ducă la soluționarea în mod favorabil a capătului de cerere pe care a înțeles să-l ridice în fața Curții și că, drept rezultat, această procedură nu ar fi putut fi luată în considerare pentru calculul termenului prevăzut pentru introducerea cererii în fața Curții.

Ansamblul elementelor de drept intern pertinente prezentate în cauză arată că, având în vedere competența limitată conferită Înaltei Curți în cadrul recursului în casație, această cale de recurs extraordinară nu permite remedierea încălcării denunțate în fața Curții și nici nu ar fi condus la repararea oricărei alte încălcări ce ar fi putut fi invocată de către un reclamant în legătură cu administrarea de probe de către instanțele ordinare.

Curtea subliniază că decizia pronunțată în prezenta cauză este limitată la circumstanțele acesteia și nu trebuie interpretată ca o afirmație generală potrivit căreia recursul în casație nu este vreodată o cale de atac ce trebuie epuizată în sensul articolului 35 alin. 1 din Convenție (epuizarea căilor de recurs interne), mai ales când plângerea formulată în fața Curții coincide cu motivul de recurs în casație prevăzut în dreptul intern.

În acest context, Curtea notează că în prezenta cauză decizia internă definitivă este hotărârea pronunțată de către Curtea de Apel la 22 noiembrie 2021 care a fost adusă la cunoștință reclamantei la data de 10 decembrie 2021. Având în vedere că decizia internă definitivă a fost pronunțată înainte de data de 1 februarie 2022, data punerii în aplicare a Protocolului nr. 15, termenul aplicabil în prezenta cauză este cel de șase luni. Acest termen a început să curgă la data de 11 decembrie 2021 și s-a împlinit la miezul nopții de 11 iunie 2022. Însă, prezenta cerere a fost introdusă la data de 2 decembrie 2022, adică după data de împlinire a termenului de șase luni. Astfel, rezultă că cererea este inadmisibilă pentru nerespectarea termenului de șase luni și că trebuie respinsă (articolul 35 alin. 4 din Convenție).

Decizia este disponibilă doar în limba franceză.

Acest comunicat de presă este un document produs de Grefa Curții. Nu creează obligații pentru Curte. Deciziile și hotărârile pronunțate de Curte, precum și informații suplimentare referitoare la aceasta, pot fi obținute la adresa următoare www.echr.coe.int. Pentru a vă abona la comunicatele de presă ale Curții, vă puteți înscrie aici : www.echr.coe.int/RSS/fr sau să ne urmăriți pe X (Twitter) [@ECHR_CEDH](https://twitter.com/ECHR_CEDH).

Contacte pentru presă

echrpress@echr.coe.int | tel: +33 3 90 21 42 08

Jurnaliștii pot solicita informații Unității de presă prin e-mail sau telefon.

Inci Ertekin (tel : + 33 3 90 21 55 30)

Tracey Turner-Tretz (tel : + 33 3 88 41 35 30)

Denis Lambert (tel : + 33 3 90 21 41 09)

Neil Connolly (tel : + 33 3 90 21 48 05)

Jane Swift (tel : + 33 3 88 41 29 04)

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fost înființată în 1959 la Strasbourg de către statele membre ale Consiliului Europei pentru a examina presupuse încălcări ale Convenției Europene a Drepturilor Omului adoptată în 1950.